

HISTÓRIA

Bugár-Mészáros Károly, a MAÉT első elnöke (1900-1989)

Írta: DR. BUGÁR-MÉSZÁROS TIBOR

Édesapám, Bugár-Mészáros Károly 116 éve, 1900. november 3.-án született, Budapesten. Gimnáziumi tanulmányait a Tanárképző Intézeti Gyakorló Főgimnáziumban, más néven Mintagimnáziumban 8 év helyett 7 év alatt teljesítette. A 7. évet nyáron végezte el, hogy az I. világháborús katonai behívás előtt, a 8. gimnáziumi osztályt is be tudja fejezni. Így 1 évvel előbb érettségizett, - jelesre **(1. ábra)**. Az iskola, ma az ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Iskolája, átmenetileg Ságvári Endre nevét is viselte, mindig kiemelt oktató intézmény volt, számos tanára később egyetemi professzor vagy akadémikus lett.

1. ábra.
Gimnáziumi éveiben készült kép.

A pályaválasztás nagy gondot jelentett, nehezen tudta elhatározni, hogy jogász vagy építészmérnök legyen. Apja ugyanis jogász volt, anyai nagyapja pedig építészmérnökként Eiffel munkatársa, annak idején a Nyugati pályaudvar kivitelező mérnöke.

Végülis apja nyomdokait követve, 1918. szeptemberé - ben, a Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karára iratkozott be. Mivel még ezután sem hagyott fel a mérnöki pálya gondolatával, késő ősszel megkísérelte a beiratkozást a Műegyetem Építészmérnöki Karára is, ahol a harctérről hazatért katonák részére a beiratkozás még folyamatban volt. Mivel nem volt katona, a késői beiratkozást nem engedélyezték.

A Jogi Karon az I. félévet jeles kollokviumokkal zárta, azonban 1919. márciusában az a meglepetés érte, hogy a Tanács - köztársaság Kormánya az Egyetem Jog- és Állam tudományi Karát megszüntette. Így ismét pályaválasztás előtt állt.

Gyermekkori barátja, aki akkor másodéves orvostanhallgató volt, azt ajánlotta, hogy legyen orvos. Ez a gondolat a pályaválasztás korábbi időszakában komolyan fel sem merült benne. Barátja elvitte az I. sz. Anatómiai Intézet bonctermébe, és miután a látványtól nem lett rosszszul, másnap 1919. március. 29.-én beiratkozott az Orvostudományi Karra.

Ott nem kevés nehézséggel kellett megküzdenie, hiszen az előadások és a gyakorlatok, a tanrend szerint haladva, már a II. félév közepén tartottak. Az volt a szerencséje, hogy a harctérről hazatérő katonák részére június elejétől augusztus elejéig az I. félév anyagából pótszemesztést tartottak, amelyre sikerült bejutnia. Beiratkozása után tehát elvégezte a II. félévet, majd az I.-sőt, így 1919. augusztus elejéig teljesíteni tudta az I. év mindkét félévét.

Bár ezután a következő tanévben megnyitották a Jog- és Államtudományi Kart, és az 1919. év márciusában megszakadt II. félévet minden hallgató részére érvényesnek nyilvánították, és 1-2 félévet még hallgatott is, de nem ment vissza jogásznak, hanem folytatta orvosi tanulmányait.

Orvosdoktorrá 1923-ban avatták. Az Orvosegyetem IV. Belklinikáján *Herzog Ferenc professzornál*, ill. az I. Belklinikán *Erdélyi József professzornál* gyakornokként, ill. tanársegédként 1924 és 1938 között dolgozott. Belgyógyászatból, ideggyógyászatból és tüdő gyógyászatból tett szakvizsgát. Érbetegségekkel, angiológiával 1927-ben kezdett intenzívebben foglalkozni. E tárgykörben 1931-ben Tübingenben a belklinikán *Ottfried Müller professzornál* és 1933-ban Londonban, *Sir Thomas Lewis* intézetében tett tanulmányutakat.

2. ábra.

Bugár-Mészáros Károly 30-as éveinek végén.

A Fővárosi Szeretetotthonok Kórháza belgyógyász főorvosává 1938-ban nevezték ki, ahol egy ideig igazgató főorvos is volt (**2. ábra**). Ez a későbbi Korányi Sándor és Frigyes, majd Erzsébet Kórház. Itt folytatta tudományos angiológiai kutató és publikáló munkáját, amelyhez ér - vizsgáló műszereket szerzett be, pl. oscillométert, kapillármikroszkópot és bőrhőmérsékletmérőt. Főállása mellett, 1936 és 1948 között a MABI belgyógyász főorvosi feladatait is ellátta, ezen kívül még több kórház felügyeletével is megbízták.

Fő műve, *Az érbetegségek diagnosztikája, kór és gyógytana* c. könyve, 1944-ben jelent meg, amellyel ennek az önálló szakterületnek a meg alapítójává vált. *Egyetemi magántanári* képesítést az 1944/45-ös tanévben *Az érbetegségek klinikuma* tárgykörből nyert.

A Fővárosi Szent István Kórház (akkor ideiglenesen csak István Kórház) I. Belosztályának főorvosává 1950- ben nevezték ki, ahol 115 ágy közül 56, országos beutalással, az ér betegek ellátását szolgálta. Ragaszkodott hozzá, hogy a Korányi Kórházból áthozhassa alorvosát, Okos Gizellát, akit itt már adjunktusnak nevezett ki, valamint nehezen megszerzett műszereit is. Külön érvizsgáló, majd később biokémiai laboratóriumot rendezett be. István Kórházi főorvosi feladatai mellett, 1957- től Dél-Pest vezető belgyógyász főorvosa volt és bírósági szakértőként is dolgozott.

Az orvostudományok kandidátusa tudományos fokozatot 1952-ben szerezte meg.

Periferiás érbetegségek című könyve 1955-ben jelent meg. Ugyanebben az évben elnyerte a *Kiváló Orvos* címet. *Érbetegségek* címmel, 1956- ban könyvfejezetet írt

Issekutz: Gyógyszertan és Gyógyítás c. egyetemi tankönyvébe. A II. kiadás 1959-

ben jelent meg. *Rajka*, Allergiával foglalkozó német nyelvű könyvébe, 1959-ben két

fejezetet írt. 1960-ban *Érbetegségek* címmel könyvfejezetet írt *Rózsahegyi*

Munkaköri alkalmasság orvosi elbírálása c. könyvébe. *Periferiás keringési zavarok* c. könyve 1961-ben jelent meg.

A Magyar Sebész Társaság Angiologiai Sectióját 1961-ben, 55 évvel ezelőtt

alapította meg, amelynek elnöke lett. Prágában, 1961-ben a Világkongresszus, a Magyar Angiológiai Sectiót felvette a Nemzetközi Angiológiai Unió alapító tagjai közé. 1964-ben, Párizsban a Nemzetközi Angiológiai Unió alelnökévé választották, amely feladatkörben 1967-ben Barcelonában megnyitotta az Angiológiai Unió Világkongresszusát. Számos további országban is tartott előadást, angiológiai kongresszusokon (**3. ábra**).

3. ábra.

A X. Angiológiai Világkongresszuson 1976-ban, Tókióban.

A Sectio, *Magyar Angiológiai Társasággá* 50 éve, 1966-ban alakult át, amelynek szintén elnöke lett. Ezt a tiszteletet 1972-ig viselte, - akkor lemondott. 1972-ben, a Magyar Angiológiai Társaság örökös tiszteletbeli elnökévé választották. Az Angiológiai Sectio és a Magyar Angiológiai Társaság elnökségének 10. évfordulóján, 1971-ben, szeretet teljes ünneplésben részesítették, s egy rézből készült, kerek, domborításokkal díszített tállal ajándékozták meg a következő felirattal: *ELSŐ ELNÖKÉNEK Dr. BUGÁR-MÉSZÁROS KÁROLY EGYETEMI MAGÁNTANÁRNAK A 10 ÉVES MAGYAR ANGIOLOGIAI TÁRSASÁG 1961-1971* (**4. ábra**).

4. ábra. A MAT 10. évfordulójára kapott dísztal.

Évekig dolgoztam édesapám osztályán *Landi Annával*, na meg *Kusztos Dénessel* együtt. Már medikus koromtól, egészen addig, amíg édesapámat, 70 éves korában nyugdíjazták, - akkor én is eljöttem az osztályról. Sok mindent megtanultam és gyakorlatot szerezhettem az angiográfiák végzésében is. Édesapámmal több közös cikket publikáltunk. Ő még 84 éves koráig angiológiai szaktanácsadóként, rendszeresen bejárt. Volt olyan is, amikor az influenza osztály vezetését bízták rá. Ezután is tartott előadásokat az egyetemen és vizsgabizottságokban is részt vett. 1973-ban arany-, 1983-ban gyémánt-, 1988-ban vas-diplomát kapott. Hét gyermeke közül csak én lettem orvos, hárman gyógyszerészek lettek. Unokái, dédunokái között is vannak gyógyszerészek, fogorvosok, orvosok és még orvostan - hallgatók is. Gyerekkorunkban sokat kirándult velünk, főleg a hegyekbe, városokba, időnként volt közös biciklizés és evezés is. Többek között áteveztünk Felsőgödrről Surányba

rokonainkhoz Kopp Máriaékhoz.

Szeretett latinul beszélni, sőt előadást tartani is. Cseh - szlovákiában, 1978-ban a Purkinje Társaság érmével tüntették ki, ekkor latin nyelvű szónoklattal köszönte meg a magas kitüntetést.

Véralvadás obliteratív verőérbetegségekben, s azok jelentősége a kórképek patológiájában és terápiájában c. doktori értekezésével 81 éves korában az *orvostudományok doktora* fokozatot nyerte el. Felminősítésére az Akadémia részéről már korábban is érkeztek javaslatok, de 1957-ben költségvetési keret hiányában-, az 1966-os Egyetemi javaslatot vallásosságára és apósának a 20-as, 30-as években vállalt politikai szerepvállalására hivatkozva utasították el. Az Egyetem 1981-ben ismét kiállt előléptetése mellett, de a minisztérium megint elutasította.

Könyveinek és különlenyomatainak időrendben összeállított két kötetét, 1981-ben átadta a Szent István Kórház Könyvtárának. Saját keze által összeállított bibliográfiája, a három könyve és 4 könyvfejezete mellett, további 83, különböző terjedelmű tudományos dolgozat címét tartalmazta. Az idegen nyelven megjelent változatokkal együtt tudományos dolgozatainak száma 148. *Soltész Lajos Emlékérmet* 1985-ben kapott.

1989. augusztus 8.-án, 89 éves korában hunyt el. A Magyar Angiológiai Társaság nevében *Papp Sándor professzor* vett végső búcsút az örökös tiszteletbeli elnöktől. a Magyar Angiológiai és Érsebészeti Társaság 1995-ben *Bugár-Mészáros Károly Emlékérmet* alapított, amelyet 2 évente az érbelgyógyászok egy-egy kiválóságának adományoznak. Elsőként *Meskó Éva* kapta meg.

Köszönöm mindnyájuknak, hogy a Társaság meg alakulásának 50. évfordulóján megemlékezhettem édesapámról! 4

Írta: DR. BUGÁR-MÉSZÁROS TIBOR